

Gerraren arrazoiak

Gerlari Handia

Pello Añorga

Ilustratzailea: Jokin Mitxelena

Pamiela, Iruñea, 2007

Ikusteko beranduegi da, baina iazko World Press Photo sariketako berrehun bat argazki ikusgai egon ziren Gasteizko Montehermoso gunean, asko eta asko gerretan ateratakoak, gehienetan gordinak, oso gordinak. Haiek dardar artean eta izularrituta ikusten aritu zen ume batek, batik bat Iraken egondako soldadu itxuragabetu baten eta haren ezkongaiaren arteko eztei argazki zirrargarria ikusitakoan, honela galdetu zion andereñoari: ‘Emadazu arrazoi bat gerra egiteko’. Baina andereñoak arrazoirik ez... Halakoetan, ostera, zorionez ipuinak izaten ditugu eskura. Esate baterako, *Urrezko giltza* liburu-diskoan jasota dagoen ‘Ezti tanta’ ipuin laburra: ehiztari bat mendira joan zen, haitz tartean ezti topatu zuen eta, hura zahagi batean sartuta, merkatura joan zen, baina eroslea topatu zuenean, ezti tanta bat lurrera jausi zitzaion, eta hara txori bat hurbildu zen; baina merkatariaren katua txoriari oldartu zitzaion, eta ehiztariaren zakurra mitxinoari, eta orduan, amorraziok hartuta, ehiztariak merkataria hil zuen; ipuina honela amaitzen da: ‘Merkataria herri batean bizi zen eta ehiztaria beste batean, eta hilketaren berri izan zutelarik, bi herriek armak eta gerra tresnak hartu, eta elkarri egin zioten eraso. Bi aldeen borroka odoltsua izan zen eta ezpatak ukaldika ibili ziren harik eta denak hil ziren arte’.

Gerraren arrazoiari buruzko galderetarako erantzunik gabe geratzen garenean, dagoeneko eskura ditugu Meaberen *Urtebete itsasargian*, Atxagaren *Behi euskaldun baten memoriak* edota Igerabideren *Bagdadeko aurpegiak* —askoz gehiago ez dira—, denak ere gazteentzat, baina haurrentzat aurrerantzean eskura dugu Pello Añorga eta Jokin Mitxelenaren *Gerlari Handia* albuma ere. Idazleak aitortu zuenez, ideia Bagdadeko bonbarketak eragin zion, eta hortik garatu zuen Gerlari Handiaren istorioa: gerla guztiak irabazitako gerlari bat mendira joan zen eta, elurra hasi zuenez, haitz tartean kobazulo bat topatu zuen —Platonen oihartzuna entzun daiteke espaziotzat aukeratutako paisaia horretan—, baina barnean bazen mamu bat, gerlaria bezalaxe gu ere ezustean harrapatuko gaituen mamu ikaragarri eta garaitezin bat...; laburpen honetan, ostera, ezin ipuinaren amaieraren berri eman...; beharbada esan daiteke testua oso idazketa garbian, laburrean, eraginkorrean gauzatuta datorkigula, eta irakurketa asko eskain ditzakeela, hainbestearino non komedia edo drama moduan irakur daitekeen.

Ilustrazioek ere berebiziko indarra dute eta, ia etengabe nagusitzen den —elurraren— zurian horia eta beltza nabarmentzen dira, ilustratzaileak ohituak gauzkan kolore asko paletan utziz. Mitxelenaren hitzak dira: ‘Gerlari kriminala

irudikatu nahi nuen, horregatik horiz eta beltzez margotu nuen, zenbait animaliak, arrabioak bezala, kolore horiek erabiltzen dituztelako mehatxu egiteko'. Eta gerlariak benetan transmitzen digu indar hori, izugarrikeria hori; gainera, ekintzak oso ondo lortuta daude eta, hitz batez adieraztearren, hitzaren eta ilustrazioaren oreka bikaina da. Añorgaren hitzak dira: 'Ilustrazioak harantzago eraman behar du testua, ez dago testuaren mendean. Testuak, era berean, honuntzago ekarri behar du marrazkia. Biak banaezinak direnean, orduan da albuma'.

Eta album honek iazko 1. Etxepare Beka jaso zuen, hain zuzen ere haurrentzako irudi liburuak bultzatzeko sortu zena Nafarroako hainbat udalerrri eta euskara mankomunitateri esker. Gogoan dugu lehenago sari hau helduen literatura eta haur zein gazte literatura bultzatzeko eratu zutela, baina gaur egun soil-soilik haur albumetara zuzenduta dago. Eta benetan pozgarria da hutsune hori betetzen hasteko aukera eskaintzen digulako, eta bai Pamielari esker bai Galiziako Fkktoria de Libros argitaletxeari esker albumak gaztelaniaz eta galegoz ere argitaratzekoak direlako (*O Gran Gerreiro/El Gran Guerrero* lan hau kasu).

Laura Sagastume